

IULIAN
CIOCAN

Iar dimineața
vor veni rușii

roman

POLIROM
2024

„Știu, dragă maestre, că sînteți mereu la masa de scris, știu că sînteți invitatul tuturor universităților și liceelor, dar promiteți-mi chiar acum că veți veni mai des la noi. Copiii sînt supuși astăzi atîtor influențe nefaste și au nevoie de comunicarea cu un mare scriitor, de sfaturile unui adevărat artist al cuvîntului...“, turui Antonina Gîscă, gesticulînd emfatic.

Andrei Țeposu evita îmbrățișările pătimașe și, așa cum îi stă bine unui critic neînregimentat, doar îl salută reverențios pe bardul grav. Apoi îl prezentă pe Marcel ca pe un „absolvent talentat al unei universități românești“, o caracterizare generoasă pe care directoarea electrizată se grăbi s-o nuanțeze: „și un proaspăt angajat al bibliotecii noastre“. Însă bătrînelul grizonant nu făcu altceva decît să-i arunce o privire impasibilă absolventului. Au intrat toți apoi într-o încăpere spațioasă, obligîndu-i pe cîțiva liceeni care se îmbrînceau și rîdeau nechezat să se cumițească imediat. Clasicul, criticul și amfitrioana se așezară la o masă sobakeviciană, în formă de semicerc, pe care trona o vază mare cu trei trandafiri roșii, iar Marcel luă loc în fața lor, pe unul din scaunele cu căptușeală jechoasă, alături de o adolescentă care părea sincer emoționată.

Antonina Gîscă își plimbă privirea peste capetele liceenilor, constatînd absența suspectă a cîtorva cenacliști, le mulțumi celor prezenți pentru faptul că înfruntau căldura tropicală de dragul literaturii adevărate și,

după ce își dresese îndelung vocea, rosti bombastic: „Dragii mei, azi oaspetele nostru este prozatorul, poetul, eseistul, criticul, epigramistul, dramaturgul, antologatorul, animatorul cultural și, nu în ultimul rînd, omul politic Liviu Beschieru...”.

„Ei, de politică m-am lăsat eu...”, spuse cu o ușoară părere de rău „clasicul” grizonant.

„Modestia dumneavoastră, maestre, e cunoscută de toți, dar permiteți-mi totuși să insist asupra acestui calificativ – om politic. Și nu sînteți un politician oarecare. Ținem minte bine cum ați promovat în parlament și în societate valorile noastre naționale, cum ați sfidat bătăria deputaților reacționari! Dragii mei, vă invit să vă ridicați în picioare și să-l aplaudați pe distinsul nostru scriitor Liviu Beschieru!”

Adolescenta care părea sincer emoționată sări ca arsă în picioare și începu să plesnească din palme cu o înverșunare care-l ului pe Marcel. Ceilalți îi urmară exemplul și literatul nostru, ca să nu bată la ochi, se ridică și el agale, compătîmindu-se că trebuia să asiste la acest spectacol al prostiei. Toți aplaudau furtunos, inclusiv admiratorul marelui Genette, care părea și mai ridicol din cauza feței sale imperturbabile. Ce-i drept, Marcel avu impresia că distinge printre aplauzele asurzitoare un tropăit ciudat care, într-un atare cadru solemn, putea fi lesne interpretat drept un gest batjocoritor.

„Dragă maestre, vă rugăm să ne spuneți cîteva cuvinte despre volumul pe care l-ați

publicat recent...“, zise directoarea după ce elevii se așezară.

Bătrînelul grav se învioră puțin și tuși ascuțit pentru a-și îndepărta răgușeala: „Dragi elevi! Mă bucur că mă aflu din nou aici, în această bibliotecă frumoasă care se numește «Baștina». Și vreau să vă spun că *baștina* este chiar tema acestui proaspăt volum de versuri pe care l-am scris tocmai un an de zile... Scriu despre casa părintească, despre mama, cea mai scumpă ființă, scriu despre cîmpiile mănoase ale Moldovei și despre voi, minunații copii ai patriei noastre. Și sînt convins că voi, eminescian vorbind, veți păstra dragostea pentru meleagul natal toată viața...“.

În timp ce „clasicul“ melița, directoarea le făcu semn liceenilor să fie activi și să pună întrebări. Aruncînd o privire în sală, Marcel remarcă un adolescent roșcat pe care căldura și frazele sforăitoare ale bătrînelului îl făcură să moțăie. Altuia i se vedea în ochișori plictiseala. „Deci nu e totul pierdut!“, își zise cu bucurie Marcel. În schimb, fata de lîngă el îl sorbea din priviri pe bătrînel și, de îndată ce acesta își termină discursul introductiv, ridică mîna cu multă hotărîre.

„Maestre, o fetiță vrea să vă întrebe ceva...“

„Stimate Liviu Beschieru, tema baștinei străbate ca un fir roșu toată opera dumneavoastră! Conține însă acest ultim volum o modalitate nouă de a vorbi despre baștină?!“, întrebă pe nerăsuflăte adolescenta care nu-și mai putea stăpîni emoția.

Înainte să răspundă cu un aer medita-
tiv, „clasicul“ grizonant rămase câteva clipe
cu ochii pironiți în tavan: „Foarte bună între-
barea ta, fetiço... Răspunsul este DA. Așa
fac de fiecare dată. Nu poți să scrii despre
baștina în același registru și asta pentru că
baștina e o noțiune imensă și are o mul-
țime de fațete, eminescian vorbind. Iar eu,
în fiecare dintre volumele mele, încerc să
privesc baștina dintr-o perspectivă nouă.
Chiar vreau să vă întreb dacă ați citit volu-
mul meu precedent – *Lunca Prutului?*“.

„Au citit, firește, au citit! L-am luat în
discuție la mai multe ședințe!“, se grăbi să
se laude Antonina Gîscă.

„Prin urmare, știți cine e eul liric din acel
volum?“

„Desigur!“, răsună o voce fermă undeva
în fundul sălii.

„Cine e?“, întrebă bătrînelul, înviorîn-
du-se de-a binelea.

„Haideti, copii! Fiți mai activi!“, ridică
glasul directoarea, afișînd o mină nerăbdă-
toare.

O bucată nu foarte lungă de timp elevii
șușotiră. Apoi se așternu o liniște adîncă și
stînjenitoare. Nimeni, nici măcar vocea fermă
din fundul încăperii, nu se încumeta să răs-
pundă. Și fata de lîngă Marcel își puse mîi-
nile-n cap, uitîndu-se în gol. În sfîrșit,
Antonina Gîscă se ridică brusc, cu obrazii
stacojii: „Ce-i cu voi, copii? Ați căzut de pe
Lună? Am discutat aici, la câteva ședințe,
despre eul liric din *Lunca Prutului*, ați reci-
tat pe de rost poeziile maestrului și ați

făcut-o foarte frumos, iar acum nu puteți spune un lucru simplu... E strigător la cer! Haideți, chiar nimeni nu poate să spună? Margareta! Natașa! Voi sînteți fruntea cinaclului!“.

Adolescenta de lîngă Marcel, care era una din fetele vizate, se cocîrjă la auzul numelui său și se bîlbîi: „Nu-mi amintesc, doamnă Anto... nina...“.

Și cealaltă elevă favorită a directoarei își puse capul în pămînt, dar încercă totuși marea cu degetul: „Îîîî... Am impresia că e chiar Lunca Prutului...“.

„Offf, îmi vine să intru-n podea de rușine...“, pronunță cu scîrbă directoarea, așezîndu-se la fel de brusc cum se ridicase.

Și înviorarea „clasicului“ se estompase. Încercînd să-și ascundă dezamăgirea, bătrînelul rîse nervos și spuse: „Mde, lăsați-mă să vă spun eu. În acel volum, eul liric e rîul Prut, rîul care îi desparte din 1812 pe români, pe cînd în noul volum, pe care sper să-l cumpărați, eul liric e bătrînul fluviu Nistru. Două rîuri, două hotare între care, eminescian vorbind, se zbugiumă un popor!“.

În timp ce Beschieru vorbea, criticul Andrei Țeposu își duse mîna la gură și căscă pe furiș.

„Mai puneți întrebări, copii! Fiți mai activi! Profitați de această întîlnire cu maestrul... Cristi, tu de ce ai luat apă-n gură? Chiar nu vrei să afli mai multe despre creația domnului Beschieru?“, se răsti directoarea la adolescentul roșcat care deschise ochii cu o clipă înainte.

„Vreau, doamnă Antonina! Dar... mă mai gândesc puțin...”

„Gîndește-te mai repede! Dar tu, Filip, nu ai nici o întrebare? Văd că te hlizești acolo...”

„Păi, aș avea eu una... cum să-i zic?... mai delicată...”

„Tu întrebări normale pune, nu delicate! Ce înseamnă *delicate*?”, strîmbă din nas Antonina Gîscă.

Andrei Țeposu se frecă la ochi și căscă din nou.

„Doamnă Antonina, eu zic să-l lăsăm pe băiat să întrebe ce vrea. Nu trebuie să evităm problemele delicate, spinoase, dacă dorim să scăpăm de confuzii. Te ascult, tinere...”, spuse pe un ton acru bătrînelul grizonant.

Tînărul preocupat de problemele delicate părea chinuit de o sinceră nedumerire și se împiedica la vorbă: „Stimate domnule Beschieru... Se vorbește în ultimul timp despre scriitorii postmoderniști... Eu, iată, am citit un volum de poezii scris de... i-am uitat numele... și mi s-a părut curios... El scrie despre un băiat care se ceartă cu părinții, un băiat care seamănă cu mulți dintre noi... E adevărat că autorul acela folosește și multe înjurături, ceea ce e urît, desigur... Dar mie mi s-a părut interesant într-un fel, chiar e hazliu uneori...”.

„Offf, astea-s întrebări pentru un scriitor?!”, îl apostrofă, plină de indignare, Antonina Gîscă.

Și chiar în clipa în care „clasicul” înăspriț început să beștelească „molima postmodernistă”, se auzi o ușă trîntită și în sală păși țanțoș